32000R1825

A BIZOTTSÁG 1825/2000/EK RENDELETE

(2000. augusztus 25.)

a 2000/1760/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a marhahús és a marhahústermékek címkézése tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok meghatározásáról

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a szarvasmarhafélék azonosítási és nyilvántartási rendszerének létrehozásáról, továbbá a marhahús és marhahústermékek címkézéséről, valamint a 820/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2000. július 17-i 2000/1760/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 19. cikkére,

mivel:

(1) A 2000/1760/EK rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat kell meghatározni, különösen a tagállamok közötti értékesítéssel kapcsolatban, hogy a címkézési rendszer ne okozzon zavart a marha- és a borjúhús kereskedelmében.

(2) A nyomonkövethetőség érdekében mind a kötelező, mind az önkéntes marhahús-címkézési rendszer keretében szükség van arra, hogy a piaci szereplők és a szervezetek a marhahústermelés és -értékesítés minden egyes fázisában azonosítási és átfogó nyilvántartási rendszert tartsanak fenn.

(3) A jóváhagyási számmal nem rendelkező vágóhidak azonosítása érdekében egy átmeneti időszak idejére e vágóhidak részére alternatív azonosítási módszert szükséges biztosítani.

(4) Továbbá meg kell határozni az olyan állatokból nyert marhahús címkézése során követendő eljárást, amely állatokról nem áll rendelkezésre minden, a születésükkel és azóta történt mozgásukkal kapcsolatos adat, minthogy ezen adatok nyilvántartását csak 1998. január 1-je óta írja elő a szarvasmarhák azonosítási és nyilvántartási rendszerének létrehozásáról, valamint a marhahús és marhahústermékek címkézéséről szóló, 1997. április 21-i 820/97/EK tanácsi rendelet [2]. Hasonló rendelkezésre van szükség a harmadik országokból a Közösségbe behozott élő állatokból származó marhahús esetében.

(5) A származási adatok teljes körű feltüntetésével kapcsolatban, annak érdekében, hogy a címkén lévő feliraton el lehessen kerülni annak fölösleges ismétlését, hogy az állatokat mely tagállamban vagy harmadik országban tartották, szükséges bevezetni egy egyszerűsített adatközlési formát, amelynek alapja az az időtartam, mely alatt a marhahús forrásául szolgáló állatot abban a tagállamban vagy harmadik országban tartották, ahol született vagy ahol levágták.

(6) Tisztázni kell a darált hús egyszerűsített címkézési rendszerében a címkéken megadható kiegészítő információk helyzetét. Ilyen kiegészítő információk a 2000/1760/EK rendelet 13. cikke alapján 2000. szeptember 1-jéig tüntethetők fel. Bizonyos információk csak akkor tüntethetők fel 2002. január 1-jéig, ha az érintett tagállam úgy döntött, hogy kötelező nemzeti címkézési rendszert alkalmaz, amely tartalmazza az ilyen információkat, vagy ha az érintett piaci szereplő önkéntes alapon tünteti fel a címkén az adatot.

(7) Az önkéntes marhahús-címkézési rendszerrel összefüggésben egy gyorsított vagy egyszerűsített jóváhagyási eljárás meghatározására van szükség bizonyos darabolt marhahúsfajták esetében, amelyeket egy tagállamban jóváhagyott leírás szerint címkéztek, majd más tagállam területére vittek.

(8) A leírás megbízhatóságának biztosítása érdekében szükséges, hogy a független szerv és az illetékes hatóság a piaci szereplők és szervezetek összes nyilvántartásához hozzáférjen, és kockázatelemzésre alapozott rendszeres helyszíni ellenőrzéseket tartson.

(9) A 2000/1760/EK rendelet 17. cikke meghatároz bizonyos rendelkezéseket arra az esetre, ha a marhahús termelése – részben vagy egészben – harmadik országban történik. A harmadik országból behozott marhahús jóváhagyási eljárására vonatkozóan részletes végrehajtási szabályok alkotása helyénvaló.

(10) Biztosítandó, hogy a behozott marhahúsra vonatkozó címkézési megoldások a közösségi marhahúséval azonos megbízhatóságúak legyenek, a Bizottság megvizsgálja a harmadik országból származó értesítéseket. A végleges értesítéseket akkor továbbítják a tagállamokhoz, ha a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy az érintett harmadik országban alkalmazott eljárások és/vagy követelmények egyenértékűek a 2000/1760/EK rendeletben megadott követelményekkel.

(11) A harmadik országbeli címkézési rendszerek megbízhatóságának biztosítása érdekében a Bizottság további információkat kérhet, és a válaszul érkező információ fényében megteszi a szükséges intézkedéseket.

(12) A Bizottság ellenőrzéseket hajthat végre harmadik országokban. Ahhoz, hogy egy harmadik országban ellenőrzést végezhessen, a Bizottságnak előbb meg kell szereznie az érintett harmadik ország előzetes beleegyezését. Ha a beleegyezést a harmadik ország nem adja meg, a Bizottság megteszi a szükséges intézkedéseket.

[1] HL L 204., 2000.8.11., 1. o.
[2] HL L 117., 1997.5.7., 1. o.

(13) Szükséges, hogy a tagállamok ellenőrzéseket tartsanak az önkéntes címkézési rendszer címkéi megfelelő pontosságának biztosítása érdekében.

(14) Ki kell dolgozni a piaci szereplőkkel szemben alkalmazható szankciók keretrendszerét. E keretrendszernek figyelembe kell vennie az olyan helyzeteket, amikor a piaci szereplő nem a kötelező címkézési rendszer szabályainak megfelelően címkézte a marhahúst, vagy amikor egy piaci szereplő az önkéntes címkézési rendszer keretében nem a leírásnak megfelelően címkézte a marhahúst, vagy amikor nem létezik jóváhagyott leírás. Korlátozott időtartamra – 2001. január 1-jéig – a piaci szereplők e rendelethez történő alkalmazkodásának nehézségeire való tekintettel a legsúlyosabb szankciók csak akkor kerülhetnek kiszabásra, ha a címke a fogyasztót megtévesztő vagy nem a jóváhagyott leírásnak megfelelő információt tartalmaz.

(15) A 820/97/EK rendelet előírta, hogy amennyiben egy piaci szereplő vagy szervezet önkéntes alapon kíván adatot feltüntetni egy címkén, leírást kell benyújtania jóváhagyásra minden olyan tagállam illetékes hatóságának, ahol a kérdéses marhahús termelése vagy értékesítése történik. A kötelező marhahús-címkézési rendszerre vonatkozó általános szabályok megállapításáról szóló 1999. december 21-i 1999/2772/EK tanácsi rendelet ([1]) lehetővé tette a piaci szereplők számára, hogy a kötelező feliratok kiegészítéseképpen 2000. augusztus 31-ig önkéntes feliratokat tüntessenek fel a marhahúscímkéken.

(16) Amennyiben a jóváhagyott önkéntes leírások tartalma nem változott, és feltéve, hogy ezek megfelelnek az új szabályoknak, helyénvaló, hogy az ilyen leírások – a harmadik országok számára jóváhagyottakkal együtt – továbbra is érvényben maradjanak.

(17) A 820/97/EK rendelet előírja, hogy ha elegendő adat áll rendelkezésre a szarvasmarhák azonosítási és nyilvántartási rendszerében, a tagállamok úgy dönthetnek, hogy az ugyanabban a tagállamban született, felnevelt és levágott állatokból származó marhahús esetén további kiegészítő információkat is fel kell tüntetni a címkéken. Az 1999/2772/EK rendelet lehetővé tette a tagállamok számára, hogy a saját területükön született, hizlalt és levágott állatokból származó marhahús tekintetében, ideiglenes alapon, 2000. augusztus 31-ig továbbra is igénybe vehessék a saját kötelező címkézési rendszer fenntartásának lehetőségét a 820/97/EK rendelet 19. cikke (4) bekezdésének megfelelően.

(18) A franciaországi és belgiumi kötelező marhahús-címkézési rendszerre vonatkozó kérelemről szóló, 1998. október 13-i 98/595/EK bizottsági határozat ([2]), valamint a finnországi kötelező marhahús-címkézési rendszerre vonatkozó kérelemről szóló, 1998. december 14-i 1999/1/EK bizottsági határozat ([3]) lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kötelező címkézési rendszert tartsanak fenn a saját területükön született, hizlalt és levágott állatokból származó marhahús tekintetében. Ezeket a határozatokat és minden ezekhez hasonló későbbi határozatot alkalmazni kell mindaddig, amíg a Közösség kötelező címkézési rendszerében 2002. január 1-jén hatályba nem lép a származás teljes részletességű feltüntetésének követelménye.

(19) Az önkéntes címkézési rendszer alkalmazásának ellenőrzése céljából a tagállamok nyilvántartják a jóváhagyott leírásokat, és közlik a Bizottsággal a nemzeti végrehajtási szabályokra és a területükön jóváhagyott önkéntes feliratokra vonatkozó információkat. Szükséges, hogy ezeket az információkat rendszeresen frissítsék.

(20) A legutóbb a 824/98/EK rendelettel ([4]) módosított, a 820/97/EK tanácsi rendeletnek a marhahús és marhahústermékek címkézése tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1997. június 23-i 1141/97/EK bizottsági rendeletet ([5]) hatályon kívül kell helyezni. Elkerülendő azonban a kötelező rendszer bevezetése előtti átmeneti időszakban esetlegesen kialakuló zavart, a 2000/1760/EK rendeletnek megfelelően a 2000. szeptember 1-je előtt levágott állatokból származó húsra továbbra is az 1141/97/EK rendelet szabályait kell alkalmazni.

(21) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak a Marha- és Borjúhúspiaci Irányítóbizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Nyomonkövethetőség

Minden, az 1760/2000/EK rendelet 12. cikkének harmadik francia bekezdése szerinti piaci szereplő és szervezet a termelés és az értékesítés minden fázisában azonosítási és átfogó nyilvántartási rendszerrel rendelkezik.

Ezeket a rendszereket oly módon kell alkalmazni, hogy biztosítsák a hús azonosítása és az érintett állat vagy állatok közötti kapcsolatot, az említett rendelet 13. cikke (1) bekezdésének és 16. cikke (2) bekezdésének megfelelően.

A nyilvántartási rendszer elsősorban az élő állatok, a hasított testek és/vagy a darabolt hús érkezését és távozását rögzíti, az érkezések és a távozások közötti kapcsolat biztosítása érdekében.

2. cikk

Címkézés olyan esetben, ha adatok nem állnak rendelkezésre

(1) Az 1760/2000/EK rendelet 13. cikke (2) bekezdésének b) pontjában említett jóváhagyási szám:

a) a 64/433/EGK tanácsi irányelv ([6]) 10. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jóváhagyási szám, vagy

b) amennyiben nincs jóváhagyási szám, a nemzeti nyilvántartási szám.

([1]) HL L 334., 1999.12.28., 1. o.
([2]) HL L 286., 1998.10.23., 55. o.
([3]) HL L 1., 1999.1.5., 3. o.
([4]) HL L 117., 1998.4.21., 4. o.
([5]) HL L 165., 1997.6.24., 7. o.
([6]) HL 121., 1964.7.29., 2012/64. o.

Amennyiben a fenti számok közül egyik sem áll rendelkezésre, 2001. január 1-jéig a szám helyett a vágóhíd neve és címe is feltüntethető.

(2) Az 1760/2000/EK rendelet 13. cikke (5) bekezdésének alkalmazásában:

a) a Közösségben, 1998. január 1-je előtt született állatokból származó hús esetén, amennyiben a születési és/vagy tartási helyről – kivéve az utolsó tartási helyet – nem áll rendelkezésre információ, a születési és/vagy tartási helyet jelző feliratot a következő felirattal kell helyettesíteni: „* (1998. január 1-je előtt született)";

b) a Közösségbe élve behozott állatokból származó hús esetén, amennyiben a születési és/vagy a tartási helyről – kivéve az utolsó tartási helyet – nem áll rendelkezésre információ, a születési és/vagy tartási helyet jelző feliratot a következő felirattal kell helyettesíteni: „* (Élő import az EK területére)" vagy „* (Élő import [harmadik ország neve] területéről)".

3. cikk

A származási hely feltüntetésének egyszerűsítése

Az 1760/2000/EK rendelet 13. cikke (5) bekezdése a) pontjának alkalmazásában, a maximum 30 napig tartott állatokból származó marhahús esetében:

– a tagállamban vagy harmadik országban, ahol az állat született,

– a tagállamban vagy harmadik országban, ahol az állatot levágták,

e tagállam vagy harmadik ország mint tartási hely feltüntetése nem kötelező, feltéve hogy a szóban forgó állatokat egy másik tagállamban vagy harmadik országban 30 napnál hosszabb ideig tartották.

4. cikk

Csoportnagyság

(1) A hasított testek vagy negyedtestek feldarabolása során az 1760/2000/EK rendelet 13. cikke (1) bekezdése második albekezdésében említett állatcsoport nagyságát az együtt darabolt és így az érintett darabolóüzem szempontjából egy tételnek számító hasított testek vagy negyedtestek száma alapján kell meghatározni. Az így meghatározott csoportnagyság azonban semmilyen körülmények között nem haladhatja meg egyetlen nap termelését.

(2) A további darabolás vagy darálás során egy csoport az összes, azonos napon darabolásra vagy darálásra került, (1) bekezdésben említett meghatározás szerinti csoportból állítható újra össze.

5. cikk

Darált marhahús

(1) E rendelet alkalmazásában darált hús az olyan hús, amelyet apró darabokra vagdaltak vagy spirálcsavaros húsdarálón daráltak le.

(2) A kiegészítő információk, amelyek az 1760/2000/EK rendelet 14. cikke harmadik albekezdésének megfelelően a címkéken feltüntethetők, a következők:

a) 2000. szeptember 1-jétől az 1760/2000/EK rendelet 13. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjában említett feliratok, továbbá a darálás dátuma;

b) 2000. szeptember 1-jétől 2002. január 1-jéig az 1760/2000/EK rendelet 13. cikke (5) bekezdése a) pontja i. és ii. alpontjában, továbbá (5) bekezdése b) pontjában említett feliratok, ha az érintett tagállam ilyen adatot tartalmazó nemzeti, kötelező címkézési rendszer bevezetése mellett döntött, vagy ha az érintett piaci szereplő tünteti fel az információt, az 1760/2000/EK rendelet II. címe II. szakaszának megfelelően, önkéntes alapon,

c) 2002. január 1-jétől az 1760/2000/EK rendelet 13. cikke (5) bekezdése a) pontja i. és ii. alpontjában említett feliratok.

6. cikk

Jóváhagyási eljárások

(1) Az 1760/2000/EK rendelet 16. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében meghatározott időtartam, amely alatt annak a tagállamnak az illetékes hatósága, ahová a marhahúst küldik, a jóváhagyást nem tagadta vagy adta meg, illetve nem kért kiegészítő információkat, a kérelem benyújtását követő naptól számított két hónap.

(2) Az 1760/2000/EK rendelet 16. cikkének (5) bekezdése értelmében az egyedi csomagolású minőségi darabolt marhahús esetén, amelyet egy tagállamban jóváhagyott leírás alapján címkéztek és egy másik tagállam területére vittek, amennyiben nem adtak további információt az eredeti címkéhez, az 1760/2000/EK rendelet 16. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében meghatározott időtartam 14 nap.

(3) Az 1760/2000/EK rendelet 16. cikke (5) bekezdése értelmében egy tagállamban jóváhagyott leírás szerint címkézett kis csomagolásban kereskedelmi forgalomba kerülő marhahús más tagállam területére vihető és ott kereskedelmi forgalomba bocsátható a leírás e tagállam általi előzetes jóváhagyása nélkül, feltéve hogy:

a) a szóban forgó csomagolások változatlanok maradnak;

b) a csomagolás helye szerinti tagállam által jóváhagyott leírás lehetővé teszi a csomagolt marhahús más tagállamban történő forgalomba hozatalát is;

c) az ilyen leírást jóváhagyó tagállam minden szükséges információt előre eljuttat az összes többi tagállamnak, ahol a jóváhagyott leírás szerint a csomagolt marhahúst forgalomba fogják hozni.

7. cikk

Ellenőrzések

(1) A piaci szereplők és szervezetek a Bizottság, az illetékes hatóság, valamint az 1760/2000/EK rendelet 16. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése értelmében vett megfelelő független ellenőrző szerv szakértőit a létesítményeik területére beengedik, és számukra hozzáférést biztosítanak minden olyan nyilvántartáshoz, amely bizonyítja, hogy az érintett címkéken szereplő információk megfelelnek a valóságnak.

(2) Az illetékes hatóság és az 1760/2000/EK rendelet 16. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében említett esetben a független ellenőrző szerv kockázatelemzésre alapozott rendszeres helyszíni ellenőrzéseket hajt végre, amelyek különös figyelmet fordítanak az érintett leírás összetettségére. Minden ellenőrzésről vizsgálati jelentés készül, melyben minden hiányosság, illetve a helyzet megoldására javasolt intézkedés, valamint minden megállapításra került határidő, illetve szankció szerepel.

(3) Amennyiben az 1760/2000/EK rendelet 16. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében meghatározott lehetőséget nem veszik igénybe, a tagállamok oly módon hajtják végre a vizsgálatokat, hogy azok elegendő biztosítékot nyújtsanak az alkalmazott címkék pontossága tekintetében. Az ellenőrzések gyakoriságát különösen az érintett leírás összetettségére tekintettel kell meghatározni.

(4) A piaci szereplők, a szervezetek és a független ellenőrző szervek minden lényeges információt eljuttatnak az illetékes hatósághoz.

8. cikk

Harmadik országok által adott jóváhagyások

(1) A Bizottság az 1760/2000/EK rendelet 17. cikke (2) bekezdésének megfelelően ellenőrzi az értesítések teljességét. Amennyiben hiányos értesítés érkezik, a Bizottság tudatja az érintett harmadik országgal, hogy milyen információkra van még szükség.

A hiánytalan értesítéseket a Bizottság továbbítja a tagállamoknak, kivéve ha az 1760/2000/EK rendelet 17. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése értelmében arra a következtetésre jut, hogy a harmadik országban alkalmazott eljárások és/vagy követelmények nem egyenértékűek az 1760/2000/EK rendeletben meghatározott követelményekkel.

(2) Ha a Bizottság bármikor úgy dönt, hogy helyénvaló az 1760/2000/EK rendelet 17. cikkének (2) bekezdésében meghatározott jelentés alapján ellenőrizni, hogy valamely harmadik ország által közölt eljárások és/vagy követelmények egyenértékűek-e az adott időpontban az 1760/2000/EK rendeletben meghatározott követelményekkel, kérheti a harmadik országot minden szükséges információ átadására. A Bizottság többek között kérheti a harmadik országot, hogy küldjön másolatokat a kijelölt illetékes hatóság által jóváhagyott leírásokról. A Bizottság kérheti továbbá a harmadik országot, hogy engedélyezze, hogy a Bizottság képviselői ellenőrzéseket hajtsanak végre a területén.

(3) Ha bármilyen, az előző bekezdés értelmében kért információ vagy engedély nem érkezik meg a Bizottság által meghatározott határidőn belül, a Bizottság úgy tekintheti, hogy a harmadik országban alkalmazott eljárások és/vagy követelmények nem egyenértékűek az 1760/2000/EK rendeletben meghatározott követelményekkel.

(4) A Bizottság az 1760/2000/EK rendelet 17. cikke (2) bekezdése harmadik albekezdésének megfelelően bármikor megváltoztathatja az érintett harmadik országban alkalmazott eljárások és/vagy követelmények egyenértékűségéről hozott döntését.

9. cikk

Szankciók

(1) A tagállamok meghatározzák az 1760/2000/EK rendelet megsértésének esetén alkalmazandó szankciók rendszerét, és megtesznek minden szükséges intézkedést végrehajtásának biztosítására. A szankcióknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük.

(2) Az 1760/2000/EK rendelet 18. cikkében említett szankciók sérelme nélkül, amennyiben:

– a kötelező címkézési rendszer előírásait be nem tartva, vagy

– az önkéntes rendszer alkalmazása esetén a leírásnak nem megfelelően, vagy jóváhagyott leírás nélkül

címkéztek marhahúst, a tagállamok megkövetelik a marhahús kereskedelmi forgalomból való kivonását, amíg azt e rendeletnek megfelelő módon újra nem címkézik.

Ha azonban a szóban forgó hús minden létező állat-egészségügyi és higiéniai előírásnak megfelel, a tagállamok az (1) bekezdésben említett szankciók mellett engedélyezhetik az ilyen marhahús olyan termékekké történő közvetlen feldolgozását, melyek nem szerepelnek az 1760/2000/EK rendelet 12. cikkének első francia bekezdésében.

(3) 2001. január 1-jéig csak akkor kerül sor a marhahús forgalomból való kivonására, ha a címke olyan információt tartalmaz, amely jelentős mértékben félrevezetheti a fogyasztót, vagy nem felel meg a jóváhagyott leírásnak.

10. cikk

Nyilvántartások

Az illetékes hatóság köteles nyilvántartást vezetni a jóváhagyott leírásokról és különösen minden, a marhahús címkézéséért felelős piaci szereplőről és szervezetről, valamint az ellenőrzésért felelős független szervről.

11. cikk

Értesítések

A tagállamok eljuttatják a Bizottsághoz:

a) az 1760/2000/EK rendeletnek megfelelő címkézési rendszer végrehajtásáért felelős hatóságok nevét, valamint a további részletes végrehajtási szabályokat, különösen amelyek a vonatkozó, elvégzendő vizsgálatokkal és az alkalmazandó szankciókkal kapcsolatosak;

b) 2000. szeptember 30-ig az összes, a területükön jóváhagyott önkéntes leírás jegyzékét;

c) háromhavonta a b) pontban említett lista frissítését.

12. cikk

Átmeneti rendelkezés

Amennyiben megfelelnek az 1760/2000/EK rendeletnek és e rendeletnek,

a) a 820/97/EK rendelet 14. és 15. cikke alapján jóváhagyott önkéntes leírások továbbra is érvényben maradnak;

b) a 820/97/EK rendelet 19. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott nemzeti kötelező marhahús-címkézési rendszerek 2002. január 1-jéig érvényben maradnak, minden további, hasonló döntéssel együtt.

13. cikk

Hatályon kívül helyezés

Az 1141/97/EK rendelet hatályát veszti.

A 2000. szeptember 1-je előtt levágott állatokból származó húsra azonban továbbra is az 1141/97/EK rendeletet kell alkalmazni.

A hatályon kívül helyezett rendeletre történő hivatkozásokat erre a rendeletre vonatkozó hivatkozásnak kell tekinteni és a mellékletben található korrelációs táblázatnak megfelelően kell értelmezni.

14. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet a 2000. szeptember 1-je után levágott állatokból származó marhahúsra kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2000. augusztus 25-én.

a Bizottság részéről
Philippe BUSQUIN
a Bizottság tagja

MELLÉKLET

Korrelációs táblázat

1141/97/EK rendelet	E rendelet
2. cikk	1. cikk
–	2. cikk
–	3. cikk
–	4. cikk
–	5. cikk
1. cikk	6. cikk
3. cikk	7. cikk
4a. cikk	8. cikk
4. cikk	9. cikk
5. cikk (1) bekezdése	10. cikk
5. cikk (2) bekezdése	11. cikk
–	12. cikk
–	13. cikk
6. cikk	14. cikk